

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/80/80/97

REPRYWATYZACJA - OBOWIĄZEK MORALNY CZY EKONOMICZNA KONIECZNOŚĆ?

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, CZERWIEC '97

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

-
- Społeczny stosunek do reprivatyzacji jest niejednoznaczny - zbliżone są liczby zwolenników i przeciwników zwrotu własności dawnym właścicielom (odpowiednio 41 i 38%). Co piąty respondent nie potrafi określić swego stanowiska w tej sprawie. Sprzeciw wobec reprivatyzacji wyrażają najczęściej rolnicy.

 - Idea reprivatyzacji cieszy się największym poparciem wśród potencjalnych wyborców ROP (63%) i UW (62%). W mniejszym stopniu akceptują ją zwolennicy AWS, UP i KPEiR - w elektoratach tych ugrupowań zwolennicy zwrotu własności wprawdzie przeważają nad przeciwnikami, lecz ci ostatni są również silnie reprezentowani. Do zdecydowanych przeciwników reprivatyzacji należą sympatycy partii koalicji rządzącej, zwłaszcza PSL (64%).

 - Badani opowiadający się za reprivatyzacją najczęściej uważają, że jest ona konieczna ze względów moralnych - jej celem powinno być naprawienie krzywd (62%). Opinię, że zwrot majątków dawnym właścicielom jest uzasadniony ekonomicznie, wyraża o połowę mniej osób (31%) - przede wszystkim prywatni przedsiębiorcy, robotnicy, pracownicy fizyczno-umysłowi.

 - Mimo wyrażanego przez przeważającą większość zwolenników reprivatyzacji przekonania, że powinna ona być przeprowadzona ze względów moralnych, ponad połowa tej grupy podziela opinię, że należy zwracać własność tylko Polakom mieszkającym obecnie na stałe w Polsce.

Jednym z trudniejszych do rozwiązania problemów, z jakimi borykają się kolejne parlamenty i rządy, jest reprivatyzacja. Sprawa zwrotu lub zrekompensowania byłym właścicielom własności utraconej po wojnie w wyniku nacjonalizacji ma już własną historię, zawierającą się w kilku projektach ustaw, ale w przeciwieństwie do prywatyzacji wciąż nie istnieje żadne kompleksowe rozwiązanie tej kwestii. Co więcej, proponowane przez różne siły polityczne projekty ustaw różnią się między sobą tak bardzo, że trudno liczyć w tej mierze na kompromis, który zaowocowałby rozwiązaniem satysfakcjonującym wszystkich.

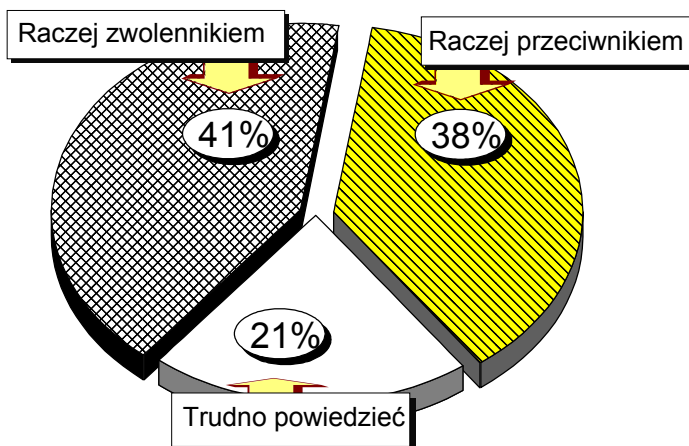
Obecna koalicja rządowa nie zdołała rozwiązać tego problemu i - wbrew ubiegłorocznym zapewnieniom premiera - zapewne już nie zdoła, gdyż do wyborów parlamentarnych pozostało niewiele czasu. Sprawą zajmie się więc przyszły parlament, a projekty w tej sprawie przygotowują między innymi AWS i UW.

ZA CZY PRZECIWIW?

Spółeczny stosunek do reprivatyzacji jest niejednoznaczny - zbliżone są odsetki zwolenników i przeciwników zwrotu własności dawnym właścicielom¹. Na uwagę zasługuje duża liczba badanych nie mających zdania w tej sprawie.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (84) zrealizowano w dniach 15-19 maja '97 na 1142-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. CZY, OGÓLNIIE RZECZ BIORĄC, PAN(I) OSOBIŚCIE JEST ZWOLENNIKIEM CZY TEŻ PRZECIWNIKIEM PRZEPROWADZENIA REPRYWATYZACJI, CZYLI ZWROTU WŁASNOŚCI DAWNYM WŁAŚCICIELOM?

Zwolennikami reprivatyzacji zdecydowanie częściej niż inni są badani o wyższej pozycji społeczno-zawodowej - osoby z wyższym wykształceniem, kadra kierownicza i inteligencja, prywatni przedsiębiorcy - oraz mieszkańcy największych miast. Natomiast przeciwni zwrotowi mienia dawnym właścicielom są przede wszystkim robotnicy, pracownicy fizyczno-umysłowi, ale w największym stopniu - mieszkańcy wsi i rolnicy. Najsilniejszy sprzeciw wobec reprivatyzacji wyrażany przez te dwie ostatnie grupy może mieć swoje źródło w lęku przed ewentualnymi roszczeniami dawnych właścicieli majątków ziemskich. Konsekwencją pozytywnego ich rozpatrzenia byłaby bowiem dla wielu rolników utrata ziemi czy gospodarstw, uzyskanych w drodze reformy rolnej.

W ciągu ostatnich lat stosunek do reprivatyzacji uległ istotnym zmianom. Zmniejszył się odsetek jej zwolenników oraz, co wydaje się ważniejsze, zdecydowanie zwiększyła się liczba osób nie mających zdania w tej kwestii.

Tabela 1

w procentach

Stosunek do reprivatyzacji	Wskazania respondentów według terminów badań			
	III '91	XI '92	V '95	V '97
Zwolennicy	65	53	45	41
Przeciwnicy	28	41	38	38
Trudno powiedzieć	7	6	17	21

To, że obecnie aż co piąty respondent nie potrafi jednoznacznie zdefiniować swego stanowiska w sprawie reprivatyzacji, jest - jak można przypuszczać - konsekwencją braku rozwiązań prawnych dotyczących tej kwestii. Reprivatyzacja wciąż nie jest usankcjonowana, co może budzić wątpliwości, jeśli chodzi o jej wagę i zasadność.

Stosunek do reprivatyzacji nie jest, jak się wydaje, bezpośrednią pochodną stosunku do prywatyzacji. Można jedynie powiedzieć, że pozytywne nastawienie do prywatyzacji sprzyja w pewnym stopniu akceptacji reprivatyzacji (i odwrotnie), jednak duża część badanych postrzega te dwie kwestie jako niezależne od siebie.

Tabela 2

w procentach

Stosunek do reprivatyzacji	Czy, Pana(i) zdaniem, prywatyzacja jest dla polskiej gospodarki*:		
	korzystna	w takim samym stopniu korzystna, co niekorzystna	niekorzystna
Zwolennicy	53	28	11
Przeciwnicy	34	34	23
Trudno powiedzieć	28	34	14

*Pominięto kategorię „trudno powiedzieć”.

Akceptacja reprivatyzacji bądź sprzeciw wobec niej wiąże się natomiast z oceną ustroju socjalistycznego. Zwolenników zwrotu mienia dawnym właścicielom zdecydowanie częściej można spotkać wśród osób uważających, że socjalizm przyniósł większości ludzi w Polsce więcej strat niż korzyści (54%). W grupie badanych podzielających opinię o korzyściach, jakie ten ustrój przyniósł Polakom, przeważają natomiast przeciwnicy reprivatyzacji (51%).

Stosunek do reprivatyzacji dość silnie różnicują sympatie partyjne badanych. Należy jednak również podkreślić, że o ile w przypadku prywatyzacji mniejsze znaczenie dla postaw wobec niej miała identyfikacja polityczna (deklarowane poglądy) niż ich sympatie partyjne, o tyle w przypadku opinii o reprivatyzacji oba te czynniki odgrywają - jak się wydaje - istotną rolę. Przeciwnicy zwrotu własności dawnym właścicielom wyraźnie przeważają wśród osób o orientacji lewicowej, natomiast zwolennicy - wśród badanych o poglądach prawicowych.

Tabela 3

w procentach

Elektoraty największych ugrupowań politycznych	Stosunek do reprivatyzacji*	
	zwolennicy	przeciwnicy
ROP	63	22
UW	62	20
AWS	52	30
UP	46	33
KPEiR	44	36
SLD	31	53
PSL	25	64

*Pominięto kategorię „trudno powiedzieć”.

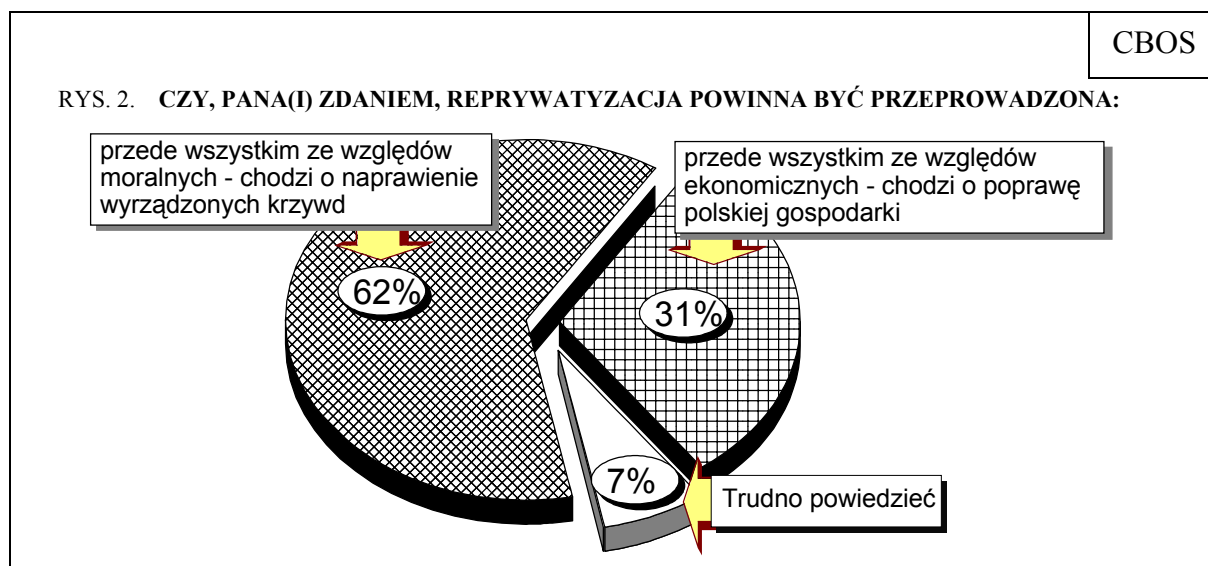
Idea reprivatyzacji cieszy się największym poparciem wśród potencjalnych wyborców ROP i UW, spośród których opowiada się za nią niemal dwie trzecie. Umiarkowanie akceptują reprivatyzację sympatycy AWS, UP i KPEiR - w elektoratach tych ugrupowań zwolennicy zwrotu własności wprawdzie przeważają nad przeciwnikami, lecz ci ostatni również są silnie reprezentowani. Zdecydowanie przeciwni reprivatyzacji są sympatycy partii koalicji rządzącej, zwłaszcza PSL. Nie powinna zatem dziwić zarzucana rządowi tej koalicji bierność w kwestii reprivatyzacji - działając na rzecz jej rozwiązania, zwłaszcza z korzyścią dla ubiegających się o zwrot mienia, robiliby to bowiem niejako wbrew woli większości swoich wyborców.

DLACZEGO ODDAWAĆ?

Zwolennicy reprivatyzacji uzasadniając swoje stanowisko najczęściej wysuwają argumenty dwojakiego rodzaju - oparte na racjach ekonomicznych oraz kładące nacisk na względy moralne, a więc traktujące zwrot mienia dawnym właścicielom jako akt sprawiedliwości dziejowej.

Badani opowiadający się za reprivatyzacją zdecydowanie częściej uważają ją za konieczną ze względów moralnych, podzielając pogląd, że jej celem powinno być naprawienie krzywd. Opinię, że zwrot majątków dawnym właścicielom poprawi stan polskiej gospodarki, wyraża o połowę mniej osób.

ODPOWIEDZI OSÓB, KTÓRE SĄ ZWOLENNIKAMI PRZEPROWADZENIA REPRYWATYZACJI (N = 467)

Przekonanie, że reprivatyzacja jest uzasadniona ekonomicznie, częściej niż inni podzielają prywatni przedsiębiorcy, robotnicy (zarówno niewykwalifikowani, jak i wykwalifikowani) oraz pracownicy fizyczno-umysłowi. Opinia ta ma również więcej zwolenników wśród osób o poglądach lewicowych niż prawicowych. Respondenci o orientacji prawicowej częściej natomiast szukają dla reprivatyzacji uzasadnień moralnych.

W elektoratach wszystkich największych ugrupowań politycznych - szczególnie AWS, UW i PSL - wśród zwolenników reprivatyzacji przeważa opinia, że jej celem powinno być przede wszystkim naprawienie wyrządzonych krzywd. Natomiast przekonanie, że za reprivatyzacją stoją racje natury ekonomicznej, stosunkowo najczęściej wyrażają opowiadający się za zwrotem dawnej własności sympatycy SLD, UP i ROP.

Tabela 4

w procentach

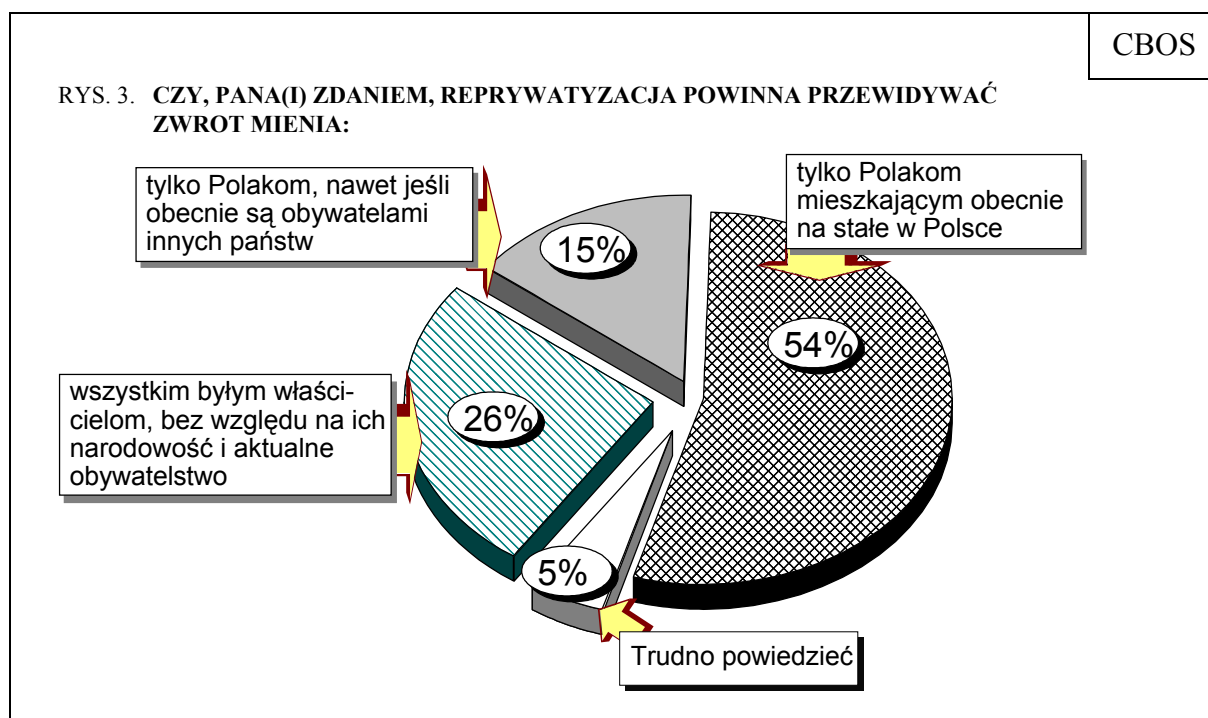
Elektoraty największych ugrupowań politycznych	Zwolennicy przeprowadzenia reprivatyzacji*:	
	przede wszystkim ze względów moralnych	przede wszystkim ze względów ekonomicznych
AWS	80	15
UW	72	24
PSL	72	21
KPEiR	63	23
ROP	61	30
UP	52	42
SLD	51	49

*Pominięto kategorię „trudno powiedzieć”.

KOMU ODDAWAĆ?

Mimo wyrażanego przez przeważającą większość zwolenników reprivatyzacji przekonania, że powinna ona być przeprowadzona ze względów moralnych i stanowić tym samym akt sprawiedliwości dziejowej, tylko co czwarty respondent w tej grupie uważa, że zwrot mienia powinien przysługiwać wszystkim byłym właścicielom, bez względu na ich narodowość i obywatelstwo. Większość badanych opowiadających się za reprivatyzacją podziela opinię, że własność należy zwracać tylko Polakom, przy czym ponad połowa zawęża tę grupę do Polaków mieszkających obecnie na stałe w Polsce.

ODPOWIEDZI OSÓB, KTÓRE SĄ ZWOLENNIKAMI PRZEPROWADZENIA REPRYWATYZACJI (N = 467)

W przypadku opcji kładącej nacisk na względy moralne mamy zatem do czynienia z pewnym relatywizmem - połowa respondentów opowiadających się za reprivatyzacją traktowaną jako akt sprawiedliwości dziejowej uważa, że czynnikiem decydującym o tym, komu z dawnych właścicieli przysługuje zadośćuczynienie powinna być narodowość i aktualne obywatelstwo².

² Dane pochodzą z korelacji odpowiedzi na pytania z rysunków 2 i 3.

Możliwość zwrotu mienia wszystkim byłym właścicielom, bez względu na ich narodowość i obecne obywatelstwo, znajduje najwięcej zwolenników wśród osób z wyższym wykształceniem, kadry kierowniczej i inteligencji, pracowników umysłowych niższego szczebla. Za tą opcją opowiadają się też częściej badani o poglądach lewicowych niż prawicowych. Ograniczenie reprivatyzacji do zwrotu mienia będącego własnością Polaków mieszkających obecnie na stałe w Polsce jest akceptowane przede wszystkim przez robotników. Taki model reprivatyzacji częściej aprobuje ponadto osoby o poglądach prawicowych niż lewicowych.

Poparcie dla reprivatyzacji rozumianej wąsko - w kontekście niejako „narodowym” - przeważa w elektoratach wszystkich największych ugrupowań politycznych, z wyjątkiem SLD. Wśród zwolenników reprivatyzacji reprezentujących to ostatnie ugrupowanie dominuje natomiast pogląd, że utracone mienie powinno być zwrócone wszystkim poszkodowanym. Opinia ta ma również wielu zwolenników w elektoracie Unii Pracy, natomiast zdecydowanie najrzadziej podzielają ją sympatycy PSL, co potwierdza ich nieprzychylny stosunek do reprivatyzacji. Wśród wyborców tej partii, w większości zdecydowanie sprzeciwiających się reprivatyzacji, poparcie wyrażane przez niewielką ich część jest słabe i dotyczy reprivatyzacji warunkowej.

Tabela 5 w procentach

Elektoraty największych ugrupowań politycznych	Czy, Pana(i) zdaniem, reprivatyzacja powinna przewidywać zwrot mienia*:		
	wszystkim byłym właścicielom, bez względu na ich narodowość i aktualne obywatelstwo	tylko Polakom, nawet jeśli obecnie są obywatelami innych państw	tylko Polakom mieszkającym obecnie na stałe w Polsce
SLD	45	12	39
UP	36	4	61
AWS	24	23	51
UW	23	17	56
KPEiR	22	9	58
ROP	21	20	60
PSL	4	35	54

*Pominięto kategorię „trudno powiedzieć”.

Reprywatyzacja wzbudza więcej wątpliwości niż prywatyzacja - poparcie dla niej jest stosunkowo ograniczone, wiele osób nie potrafi sprecyzować swego stanowiska w tej sprawie. Ponadto Polacy nie są zgodni co do jej celu i zasięgu, podobnie jak ugrupowania polityczne. Większość zwolenników reprywatyzacji uważa, że powinna ona być przeprowadzona przede wszystkim ze względów moralnych, a taki punkt widzenia może jeszcze bardziej utrudniać osiągnięcie społecznego kompromisu w kwestii formy zwrotu mienia dawnym właścicielom. Charakterystyczny jest również relatywizm opcji kładącej nacisk na konieczność naprawienia w drodze reprywatyzacji wyrządzonych krzywd, wyrażający się w postulacie, aby czynnikiem decydującym o uznaniu kogoś za poszkodowanego była jego narodowość i aktualne obywatelstwo.

Wobec takiego nastawienia społecznego do reprywatyzacji, rozwiązanie tej kwestii po wyborach - zapowiadane przez ugrupowania będące obecnie w opozycji - będzie wymagało od gremiów ustawodawczych niezmierniej delikatności. Istotną barierą może się okazać zarówno ograniczone poparcie dla idei reprywatyzacji, jak i cechujący jej zwolenników brak konsensu co do sposobu realizacji tego zamierzenia. Nawet bowiem opowiadający się - ogólnie rzecz biorąc - za reprywatyzacją zwolennicy ROP, UW i AWS nieco odmiennie definiują jej cel i zakres.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, Pan(i) osobiście jest zwolennikiem czy też przeciwnikiem przeprowadzenia reprivatyzacji, czyli zwrotu własności dawnym właścicielom?

(%)

	Raczej zwolennikiem	Raczej przeciwnikiem	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	41	38	21	1141
Płeć				
Mężczyźni	44	39	17	541
Kobiety	38	37	25	601
Wiek				
do 24 lat	37	35	28	159
25-34	43	34	23	203
35-44	43	41	16	257
45-54	40	45	15	194
55-64	43	37	19	161
65 lat i więcej	38	34	27	167
Miejsce zamieszkania				
Wieś	33	48	19	423
Miasto do 20 tys.	43	34	24	149
od 21 do 100 tys.	40	36	24	209
101-500 tys.	43	35	22	239
501 tys. i więcej mieszk.	63	21	16	122
Region				
Północny	41	35	24	94
Zachodni	28	37	35	137
Środkowozachodni	37	47	16	176
Środkowy	53	31	17	225
Wschodni	42	40	18	125
Południowo-wschodni	35	42	23	188
Południowo-zachodni	45	37	18	195
Wykształcenie				
Podstawowe	36	37	27	349
Zasadnicze zawodowe	36	45	19	330
Średnie	45	36	19	359
Wyższe	58	27	14	103
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	65	24	11	88
Prac. umysł. niż. szczebla	41	40	19	111
Pracownicy fiz. - umysł.	36	45	20	71
Robotnicy wykwalifikowani	38	49	13	135
Robotnicy niewykwalifik.	32	45	23	72
Rolnicy	22	56	22	81
Prywatni przedsiębiorcy	50	28	22	47
Bierni zawodowo				
Renciści	37	39	23	119
Emeryci	38	36	25	201
Uczniowie i studenci	49	26	25	70
Bezrobotni	41	31	28	84
Gospodynie domowe i inni	52	31	17	63
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	45	38	16	150
Sektor państwowy	37	46	17	131
Sektor prywatny	45	34	21	258
Spółdzielczość	30	67	3	18
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	35	44	21	213
201 - 325	34	44	22	221
326 - 449	46	40	14	205
450 - 599	47	34	19	147
Powyżej 599 zł	50	31	19	180
Ocena własnych war. mater.				
Złe	35	43	22	296
Średnie	44	35	21	536
Dobre	42	39	19	309
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	46	24	30	81
Raz w tygodniu	39	41	20	579
Kilka razy w miesiącu	41	38	21	140
Kilka razy w roku	43	36	21	224
W ogóle nie uczestniczy	45	37	18	115
Poglądy polityczne				
Lewica	33	52	15	225
Centrum	39	38	23	359
Prawica	56	31	13	319
Trudno powiedzieć	30	35	34	237

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, reprivatyzacja powinna być przeprowadzona:
 1 - przede wszystkim ze względów moralnych - chodzi o naprawienie
 wyrządzonych krzywd; 2 - przede wszystkim ze względów ekonomicznych
 - chodzi o poprawę polskiej gospodarki

	(%)			
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	62	31	7	467
Płeć				
Mężczyźni	60	35	6	239
Kobiety	65	27	8	228
Wiek				
do 24 lat	62	33	5	58
25-34	62	30	9	87
35-44	64	28	7	111
45-54	56	35	9	77
55-64	63	34	3	70
65 lat i więcej	64	29	7	64
Miejsce zamieszkania				
Wieś	68	22	11	141
Miasto do 20 tys.	63	35	2	63
od 21 do 100 tys.	53	39	9	83
101-500 tys.	68	29	3	102
501 tys. i więcej mieszk.	54	38	7	77
Region				
Północny	45	39	16	39
Zachodni	67	33	0	39
Środkowozachodni	68	28	4	66
Środkowy	53	38	10	119
Wschodni	66	31	3	52
Południowo-wschodni	76	15	9	65
Południowo-zachodni	63	31	6	88
Wykształcenie				
Podstawowe	64	27	9	125
Zasadnicze zawodowe	59	33	8	120
Średnie	63	33	4	163
Wyższe	61	32	8	60
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	61	33	7	58
Prac. umysł. niż. szczebla	69	29	3	45
Pracownicy fiz. - umysł.	53	41	6	25
Robotnicy wykwalifikowani	58	41	1	51
Robotnicy niewykwalifik.	42	41	17	23
Rolnicy	70	7	24	18
Prywatni przedsiębiorcy	43	46	10	23
Bierni zawodowo				
Renciści	64	24	12	44
Emeryci	65	31	3	77
Uczniowie i studenci	62	35	3	34
Bezrobotni	64	31	5	34
Gospodynie domowe i inni	79	9	13	33
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	61	30	9	68
Sektor państwowy	67	30	3	48
Sektor prywatny	55	40	5	117
Spółdzielczość	43	57	0	5
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	68	25	7	74
201 - 325	78	17	5	75
326 - 449	59	37	5	94
450 - 599	53	38	9	69
Powyżej 599 zł	57	40	3	90
Ocena własnych war. mater.				
Złe	70	20	11	105
Średnie	61	33	7	233
Dobre	58	37	5	130
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	79	17	4	37
Raz w tygodniu	64	26	9	223
Kilka razy w miesiącu	67	32	1	57
Kilka razy w roku	53	42	5	96
W ogóle nie uczestniczy	50	41	9	52
Poglądy polityczne				
Lewica	57	40	4	75
Centrum	61	35	4	141
Prawica	68	26	6	179
Trudno powiedzieć	55	26	19	72

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, reprivatyzacja powinna przewidywać zwrot mienia:
1 - wszystkim byłym właścicielom, bez względu na ich narodowość i aktualne obywatelstwo; 2 - tylko Polakom, nawet jeśli obecnie są obywatelami innych państw; 3 - tylko Polakom mieszkającym obecnie na stałe w Polsce (%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	26	15	54	5	467
Płeć					
Mężczyźni	29	17	50	4	239
Kobiety	23	13	58	6	228
Wiek					
do 24 lat	29	16	52	3	58
25-34	26	20	48	6	87
35-44	30	12	55	4	111
45-54	26	13	59	3	77
55-64	29	17	50	4	70
65 lat i więcej	16	14	62	9	64
Miejsce zamieszkania					
Wieś	22	18	52	9	141
Miasto do 20 tys.	29	10	58	3	63
od 21 do 100 tys.	40	11	45	5	83
101-500 tys.	26	14	56	4	102
501 tys. i więcej mieszk.	18	19	63	0	77
Region					
Północny	23	16	54	7	39
Zachodni	16	14	67	3	39
Środkowozachodni	21	17	60	2	66
Środkowy	26	13	55	6	119
Wschodni	28	22	46	4	52
Południowo-wschodni	25	22	45	6	65
Południowo-zachodni	36	7	52	4	88
Wykształcenie					
Podstawowe	21	20	51	8	125
Zasadnicze zawodowe	24	14	58	4	120
Średnie	27	9	59	5	163
Wyższe	37	22	40	1	60
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	33	21	44	2	58
Prac. umysł. niż. szczebla	35	8	57	1	45
Pracownicy fiz. - umysł.	28	20	52	0	25
Robotnicy wykwalifikowani	25	9	62	4	51
Robotnicy niewykwalifik.	12	7	70	11	23
Rolnicy	13	25	52	10	18
Prywatni przedsiębiorcy	31	0	63	7	23
Bierni zawodowo					
Renciści	13	10	67	10	44
Emeryci	23	16	58	3	77
Uczniowie i studenci	38	8	49	5	34
Bezrobotni	23	34	43	0	34
Gospodynie domowe i inni	34	23	33	11	33
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	24	20	54	2	68
Sektor państwowy	44	7	45	4	48
Sektor prywatny	24	12	60	4	117
Spółdzielczość	43	0	57	0	5
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 200 zł	29	26	43	2	74
201 - 325	27	16	51	6	75
326 - 449	31	10	53	5	94
450 - 599	19	9	69	2	69
Powyżej 599 zł	27	18	52	2	90
Ocena własnych war. mater.					
Złe	25	21	46	8	105
Średnie	25	13	59	4	233
Dobre	30	14	51	4	130
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	29	6	63	2	37
Raz w tygodniu	23	15	56	5	223
Kilka razy w miesiącu	20	19	60	1	57
Kilka razy w roku	28	15	48	8	96
W ogóle nie uczestniczy	38	15	43	3	52
Poglądy polityczne					
Lewica	35	15	46	4	75
Centrum	26	10	61	3	141
Prawica	24	19	55	2	179
Trudno powiedzieć	23	15	47	15	72